

ოქმის დღიური.

ალმონაველითი ასპარაჟი. საყურადღებო არა მომხდარა რა.

ქაშასინის ასპარაჟი. სომასა და ჩინორჯისთან, შავი ზღვის პირას რუსებმა ოსმალები თავის პოზიციებიდან განდევნეს.

დასავლეთის ასპარაჟი. ინგლისელებმა ალაგ-ალაგ ზარბაზნის სროლა გააჩაღეს. ფრანგთა მფრინავები ენერგიულად მოქმედებდნენ.

იტალიის ასპარაჟი. ავსტრიელები მთელ ასპარაჟზე ენერგიულად მოქმედებდნენ, იერიში იერიშებზე მიაქვთ ზარბაზნების სროლა აძლიერებდნენ და საფრენებიც გაბედულად მუშაობდნენ.

რუმინიის ასპარაჟი. ჩრდილოეთით და დობრუჯაში მცირე შეტაკებანი ხდება მდ. დუნაიზე საარტილერიო ბრძოლა გრძელდება მთელ ხაზზე.

მაკედონიის ასპარაჟი. გენ. სარაილის ჯარის მარცხენა ნაწილი სერბიელები წინ წაწევას განაგრძობენ. ბულგარელებს რამდენიმე ქალაქი თავის ნებით დაუტოლიათ და მონასტირის წინ გამაგრებულან. ზღვაზე გერმანულ წყალქვეშათა თარეში გრძელდება.

სარწმუნო წყაროებიდან იტყობინებინ: ოსმალები ძალიან შიშობენ საბერძნეთის გამოსვლას; ეს გარემოება განსაკუთრებით იმისათვის ადგებს მათ საგონებელში, რომ ფრაკიაში მყოფი ოსმალების ჯარი დიდი ხანია რაც ვალიკიაშია გადაყვანილი.

ბუტონიშვილი ანდრია დღეს საღამოს ათონში მოდის.

პარიზი. საღმისო ცნობა. ჩვენმა მფრინავებმა ბარონ შაზარმა შეტუტვარ ტში ცეცხლის გამჩენ მანქანების ქარხანას ყუმბარები დაუშინა. სროლის შემდეგ ქარხანიდან შავი კვამლი ამოვარდა.

შახლობელ აღმოსავლეთის ასპარაჟი. მტერმა სრულდება დასკალა კედარმაგი, ომანილი და ხანატარი. მარცხენა ფრთაზე წინ ვიწვეთ. ჩერნის მოსახვევთან ძლიერი ბრძოლა. მონასტირსა და პრილვს ჩვენმა მფრინავებმა ყუმბარები დაუშინეს.

ქანია. საბერძნეთის დროებითი მთავრობა ვენიზელოსის მეთაურობით მუდღის გზით სალონიკში გაემგზავრა და კანეაში თავისი წარმომადგენელი დასტავა. კანეაში დროებითი მთავრობის გახეით გამოვა.

ბოკიო. საზოგადოებაში ის აზრი ტრიალებს, რომ ტერაუტი და მოტონო დიდი რუსოფილები არიანო. ამის გამო ვაზ. „ძიძი“ პრემიერ-მინისტრს ურჩევს: მითქმა მოთქმის ვასაქარწლებლად ახალმა სამინისტრომ უნდა გამოაცხადოს, თუ რა

გზას დაადგება საგარეო პოლიტიკაში. ამბობენ, მოტონო რუსეთ-იაპონიის შეთანხმების დამყარება, რასაც შედეგად მოჰყვება რუსეთ-ინგლის-იაპონიის კავშირი.

შუკლენი. დუნაივარეში, ხუაიდეს მახლობლად ჩინელები ორჯელ დაეცნენ იაპონელებს და 6 იაპონელი ვაჭარი მოჰკლეს.

გაზელი. შვეიცარიაში გამოაქვეყნეს 14 ენციკლისთვის ხელმოწერილი ხელშეკრულება, რომლის ძალითაც გერმანეთმა თავში 253 ათასი ტონი (ტონი 62 ფუნთა) ქვანახშირი და შვეიცარიის მრეწველობისათვის საჭირო ფოლადი და რკინა უნდა მიაწოდოს შვეიცარიამ ამის სამაგიერო, ომის დასრულებისთანავე უნდა დაანებოს გერმანეთს ის სურსათ-სანოვარე, რაც ომთან შეთანხმების სახელმწიფოებიდან შევიდნენ და რომელიც გერმანელებს ჰქონიათ ნასყიდი. ხელშეკრულებას 1917 წ. 1 აპრილამდე აქვს ვადა.

ბრძოლა ზღვაზე

(პეტ. დეპ. საგ)

ნიუპორტი. 27 ენციკლისთვის. მტურავ კანდელიდან ნანტუეკტში ატყობინებენ: სამმა წყალქვეშამ ცხრა გემი დაძლუპა. „სტეფანას“-ზე ნაწყობმა მგზავმა განაცხადა: აფიცრის ნალაპარაკებით გამოირკვა, რომ ეს გემი დალუპა გერმანელების წყალქვეშამ „№ 61“.

ბიტაგორტი. რამდენიმე დღეა საეკრო გემები ინგლისსაკენ აღარ გასულა. ინგლისის მთავრობამ ვაჭრებს მოსთხოვა 1 ღვინობისთვიდან (ახალი დროთ-

ალრიცხვა) ინგლისისათვის წამოდებულ საქონელზე ისეთი მოწოდებები იქონიეთ რომ იგი შვეციის ნაწარმოებიაო. შვეციის მთავრობამ ვაჭრებს აუკრძალა ასეთ მოწოდებებზე ხელის მოწერა და შვეციაში ომიანობის დროს გამოცემულ კანონზე მიუთითა. ინგლისისა და შვეციის მთავრობას ამ საქმის თაობაზე მოლაპარაკება აქვთ გეტემბორგის ექსპერტორები დროებით არსად უშვებენ გემებს.

ქურნაღ-გაზეთებიდან.

ინგლისისა და ოსმალეთის ჯარებს დიდი შეტაკება აქვთ ეგვიპტეში ბირ-ელ-ბაიუდასთან და ელ-არშითან. მოწინააღმდეგეთა საფრენები თავს ესხმიან მეზობელ რაზმებს.

„რუსკია ვედომოსტს“ პარიზიდან ატყობინებენ, მოკავშირეთა ღონებს სხდომა ჰქონიათ და ფრად დიდ მნიშვნელოვანი გადაწყვეტილება გამოუტანიათ.

პარიზის გაზეთები ერთხმად ამტკიცებენ, რომ სამინისტროს კრიზისი საბერძნეთში სრულიად არ ნიშნავს მოკავშირეთა დიდი თანაგრძობას. მეფე კონსტანტინეს მთავრობა არასოდეს ჩვენს მხარეზე არ მოვაო.

გერმანიის სოც. დემოკრატიის ცენტრალური ორგანო „ფორვერტსი“ დახურეს განუსაზღვრელი დროით.

საბერძნეთის რევოლუციონური მთავრობის მეთაური ვენიზელოსი რუსუბული კანურ პროპაგანდას ეწევა.

ბალკანეთში მომქმედი იტალიის ჯარები შეიჭრენ ებირში და დაიპყრეს ქალაქები და სოფლები. მათ იქ ჯერ არაფერ წინა აღმდეგობას არ უწევს.

სალონიკის ასპარაჟზე სასტიკი ბრძოლა მოკავშირეთა ჯარებს გენ. სარაილის სარდლობით ორივე მხრით უტყვენ მოწინააღმდეგეს.

რუმინია, საეკრო ხელშეკრულებით ეკვრის მოკავშირეებს გერმანიის წინააღმდეგ საბრძოლველად ეკონომიურ ნიადაგზე.

რკინისა ფოლადისა და თუჯის შეტანამ საფრანგეთში ერთი ათათ იმატა. ეს იხსნება სამხედრო მრეწველობის ძლიერი განვითარებით და რადგან საფრანგეთს

ეს საგნები შინ არ მოკავება საქმარისი, გარედან შეაქვს.

ავსტრო-უნგრეთის მთავრობა ჰოლანდიის გაზეთების ცნობით სმხედრო სამსახურში იწვევს 17-50 წლამდე ყველას, ვისაც კი იარაღის ტარება შეუძლია.

გერმანიის სახელმწიფო ბანკმა მთელს იმპერიაში ყველა ადგილს გახსნა განსაკუთრებული კანტორები ოქროს ნივთების საყიდლად და გააკრა გაცხადებები, რომლებშიაც მოუწოდებს მცხოვრებლებს: მოგვიყიდეთ ოქროს ნივთები და მოგვეყიეთ სანაღებო, რომ ქაღალდის ფული უზრუნველ ვყოთ ოქროს ფულით. შეასრულეთ თქვენი მამულიშვილური მოვალეობაო.

ვინც თავის ნივთებს აძლევს კანტორებს მას ეძლევა რკინის ძეწვევი პატრიოტული წარწერით: „ოქრო თავის დასაცავათ და რკინა პატროსების ნიშნით“.

„მანჩესტერის გაზეთი“ იტყობინება, რომ ამხ. „სუეცის არხმა“ დაადგინა ომის შემდეგ 10 წლის განმავლობაში სუეცის არხით არ გაატარონ გერმანიის და ავსტრიის გემები, რადგან ხსენებულმა სახელმწიფოებმა წააქეზეს და დახმარება გაუწიეს ოსმალეთს, რომ მას გაეფუჭებია არხი.

ხმები, რომ გერმანიის კანცლერ ბეტ-მანჰოლდის ნაცვლად მიწვეულ იქნება გრაფი ბიულოვი მართლდება, მათ ხანგრძლივი მოლაპარაკება ჰქონიათ ამ საგნის თაობაზე.

საბერძნეთის მთავრობის გაუნზრახავს პროტესტი განუტხალოს იტალიის ჩრდილოეთ ებირის დაპყრობის გამოვო.

ვენიზელოსს განუზრახავს გამოაცხადოს მაკედონიის ავტონომია, შეუერთოს მას საბერძნეთის კუნძულები და ომი გამოუცხადოს გერმანიას და ბულგარეთს.

მაკედონიაში და საბერძნეთის კუნძულებზე რევოლუციონური მთავრობა ჰკრება ხარკის და აგროვებს მოხალისეებ „ეროვნულ არმიისათვის“.

გერმანიის განუზრახავს სამხედრო სამხრეთში გაიწვიოს ყველა ფრანკ-ტელეგრაფისა და რკინის გზების მოსამსახურენი და მათნაცვლად დანიშნონ ქალები.

ახალგაზდა ოსმალთა პარტიის „ერთობა და პროგრესის“ კონგრესმა დაადგინა,

რომ დიდი რეფორმები მოახდინოს მალეთში.

გერმანულ გენერალ-მაიორებს ხვა ჰქონია შემოკრებილი კონგრესი, რომელშიც შემოკრილიყო ბესარაბიაში.

რუმინიის წინააღმდეგ ახალ ძალებს უჭირან თავს. იქ მისულა 10 დღეზეა გერმანიისა და 4 ოსმალეთის ახალი ჯარისა.

მოკავშირე სახელმწიფოებს გადაუწყვეტიათ თავი გაანებონ სიტყვიერ ქაღალდას და მიმართონ ძალას საბერძნეთის შეფის კონსტანტინეს ჯიუტობის გასატყობათ.

სამხედრო მიმოხილვა.

გუშინდელი დღეებში ბევრს საყურადღებოს არას შეიცვენ, ყველგან სიწყინარე ჩამოვარდნილა და მხოლოდ იტალიის ასპარაჟზე აწარმოებენ ავსტრიელები ენერგიულ იერიშებს. აღსანიშნავია აგრეთვე სერბიელების წინ სელა სარაილის ჯარის მარცხენა ფრთაზე.

ავსტრიელების ენერგიული მოქმედება იტალიის ასპარაჟზე არ მოასწავებს ფართე შეტევის დაწყებას. სტრატეგიულად იტალიის ასპარაჟი ამ ჟამად არავითარ ინტერესს არ წარმოშობს. მთავარი ყურადღება დღეს ბალკანეთისაკენა მიპყრობილი და აქ უნდა გადასწყდეს წლევანდელ ბრძოლების ხანა და დიწყოს ახალი.

ამ შემთხვევაში ავსტრიელების წინსვლას იტალიაში არავითარი აზრი არ ექნებოდა.

არც ტოპოგრაფიული პირობები უწყობენ ხელს შეტევისათვის და სახეში მისაღებია აგრეთვე ის, რომ გერმანიის სტრატეგია მეორე ხარისხიდან ასპარაჟზე წინსვლას მტკიცე პოზიციებზე გამოგრებას არჩევს ხოლმე.

ასე იქცევიან ავსტრიელებიც აღებში. ავსტრიელთათვის ხელსაყრელი იქნება უფრო, რომ საჭირო დროს იტალიის ასპარაჟიდან თავისუფლად გადაიყვანოს თავისუფალი ძალები სხვა უფრო მნიშვნელოვან ასპარაჟებზე. სწორედ უკანასკნელ უპირატესობის შესანარჩუნებლად აწარმოებს ავსტრიის ჯარი აღებში იერიშებს: თუ მას გადაუწყვეტია წინ არ გაიწვიოს, მას არც ის უნდა, რომ იტალიელები ტრიესტში გადავიდნენ და ავსტრიელებს ხელსაყრელი მთა გორიანი ადგილები დაატოვებინონ. რაკ ბალკანეთში გადაწყვეტ ბრძოლევ

ამონაკვენისი.

როს დაღამდება და შავ წყვლიადით შემოსება ტყე, მთა და ველი; როს მოციმციმე ლავარდოვან ცას ნაცვლათ სხივების გადგეკრის ხნელი; როს გრილი სიო, ზღვით მონაბერი კლდე-ღრეთ, ორწოხებს და წყლის ნაპირებს ნელი სისინით ჩაუჩურჩულებს; წყნარათ უმღერებს ტბილ სძილის პირებს; როს მოისვენებს მაშვრალი ხალხი დლიურ ვარამით განაწამები; რომ შეაჩეროს კენესა გულისა სიზმრათ იხილოს ტბილი წამები,— მაშინ ვადღივარ მარტოკა ველით ვეწვევი გორას ამოჩემებულს და იქ მხოვანი მუხას ქვეშ მჯდარი გრძობით შეესტყერი ვარსკვლავთა კრებულს.— მიყვარს ვუტყრო მთვარის ამოსვლას, როს ის პირველათ დიდ ბუმბერაზებს ქურდულათ სტყარცნის მტრედის-ფერ სხივებს თეთრ სვეტაკ წვერებს გაულამაზებს; და წუთის შემდეგ, როს განათდება მაღლა სიყარო, ძირს მთა და ბარი— მღინარის დუდუნს შეუერთდება ბულბულის კენესა მწყობრი და წყნარი,— ერთბაშათ ვპოვებ სულის სიმშვიდეს გრძობით დაესტყერი ვრცელ არე-მარეს და ჩემი ჩანვის სუსტი სიმები წყნარათ უმღერის სამშობლო მხარეს.

სამშობლო ტბილო, შენგან შობილ შვილს, შენგან აღზრდილს და დავაქაცებულს ლალი ბუნების სიმშვენიერთ და სიკველუცით მთლათ გატაცებულს მსურდა, მწყურდა შენ შვილთა შორის გამომენახა მხნე თანაგრძობა და მათთან ერთად შესისხორცებულს მქონდა ტრფობა და თანაგრძობა,

მაგრამ მოვსტყუვდი—არჩეულ მიზანს ვერ მივახწიე... ვერ მივწვდი, ვერა— ფარისევლობა, უგულო გრძობა გადამეღობა და შემაჩერა: —მა არ დემენდო და ნათესავი განზე გამიდგა, არ მომკა შევლა, მეგობარი სულ არ მომეკარა ჩემთვის ენაც კი არ დასველა. —ენახე ქალწული, სული და გული გადაუშალე მთლათ ვანაცვალე მტლეთ დაუდგევი ჩემი სიკოცხლე, მისთვის ვიშრომე მისთვის ვეწვალე. მომენდო იგივი, ფიცით აღმიითქვა, რომ ქვეყანაზე სხვა არ უყვარდა, არც ყვარებია, არც შეიყვარებს მხოლოთ ჩემს ვარდა... მხოლოთ ჩემს ვარდა.— მეორედ ენახე—სხვას უტონოდა, გრძობით ეტრფოდა და ფიცს უდებდა, სიტყვას აძლევდა მხოლოთ იმ ერთსა სიკვდილამდისინ უერთგულებდა... ..გაქრა იმედი... შეწუხდა გული, დაავადებულ დაწულულებული, გაწვდა სიკოცხლის ნაზი სირმები დავრჩი უტოლო, დაობლებული...

სამშობლო ტბილო, მთა-კლდე, ბორცვებო, ბუჩქნარ—ბაღანარო, ნაკად—მღინარე, ცაო ფირუზო, შექურთა კრებავ, ღამის გუშავო—კაშკაშა მთვარე, მხნე წინაპართა გმირ-ხელთ ნაგებნო ციხე—კოშკებო, წმინდა ტაძარო— ძველი დიდების მტკიცე არჩილნო უღომბელ დროით დღეს მწირათ მდგარო,— თქვენთან მაქვს საქმე, თქვენ გეკითხებით რადგან თქვენა ხართ ამის მოწამე— რათ გაჰქრა ძმობა და სიყვარული თქვენ შვილთა შორის... მითხარით რამე?!...

სოფ. დიმი 27 სექტემბერი.

ქართველი დეპუტატი ბისადმი.

თუმცა ქართველი ხალხის მიერ არჩეული დეპუტატები თავის თავს რუსეთის პროლეტარიატის—და არა ქართველი ერის—წარმომადგენლებლად აღიარებენ, მაგრამ იმავე დროს არც ისინი უარყოფენ, რომ მოვალე არიან, საქართველოს საჭიროება მოთხოვნილებათ განსაკუთრებულ ყურადღება მიუქციონ. მაშასადამე, ნება გვაქვს მოვსთხოვოთ მოისმინონ ჩვენი საინვარი.

მართლაც, ვანა, არ იციან, რომ, თუმცა სოციალ დემოკრატები, არიან, მაგრამ, როგორც დეპუტატები, მოვალე არიან, ჩვენს სხვადასხვა საერთოს, ეროვნულ მოთხოვნილებასა და, მაშასადამე, ყველა კლასისა და დასის ხმას ყური უნდა ათხოვონ?

და, უეჭველთა, თუ კი თავისი მოვალეობა მათაც ასე ესმისთ, თავის საპროლაშენტო მოღვაწეობას მარტო პროლეტარიატის ინტერესების წყალობით არ გარეშესწერენ და მთელის ჩვენი ერის სოციალურ წყლულთა და ტკივლებს გამოიძიებენ და გაიხიარებენ.

ამიტომ, ისინი მოვალე არიან, ჩვენი საზოგადოების ყველა წრის წარმომადგენელთან მჭიდრო კავშირი დაიჭირონ, რომ მათი შემწეობით ჩვენი ეროვნული ორგანიზმის დასწავლულების ერთული მიზნებზე და მათი განმაკურნებელი საშუალებანი აღმოაჩინონ.

ამავე მიზნისთვის ისინი ყველა მიმართულების ქურნაღ-გაზეთს უნდა კითხულობდნენ, რადგან, ცხადია, ვერცერთ მიმართულება მთელი ერის ყოველგვარ

ბის დაწყება შორს არ არის, ავსტრიელებს გადაუწყვეტიათ, მანამდე უზრუნველყოფენ თავის თავი იტალიის შემოტრევისაგან, რასაც ეკვი არ არის იტალია ეცდებოდა, რა წამსაც კი მთავარ ძალებს ბალკანეთში გაიყვანდა.

შეგრუელი.

ა. ქუთაისი, 1 ოქტომბერი.

ქვეყნის ეკონომიურ წარმატებას ორი წყარო აქვს სათავედ: თვითმუშაობის კერძო ინიციატივა, ანუ შემოქმედება, და მწარმოებელთა შეერთება, შენაწევრება, თანხმობით მოქმედება. და ქართველებს სწორედ ეს უკანასკნელი მემოქმედება დასწავლია.

ჩვენ, შეიძლება ითქვას, შეუნაწევრებელი ერთი ვართ და ჩვენი ეკონომიური და, საზოგადოდ, კულტურული ჩამორჩენა უმთავრესად აქედან წარმოსდგება. ვიქნებით, ბევრი კოოპერატივი გვაქვს, ამ მხრით სომხებს ვაჯობებთ და სხ. მაგრამ, ჯერ ერთი, არც ისე ბევრი კოოპერატივი გვაქვს, როგორც ზოგიერთს ჰგონია, მეორე, ამ კოოპერატივების წევრთა რაოდენობა ერთობ მცირეა და, მესამე, სომხებს კოოპერატივების ნაცვლად დიდი სავაჭრო აზნაგაზბანი და დიდი კაპიტალები მოეპოვებათ და მათთან შედარება, რასაკვირველია, ჩვენდა სასარგებლოდ არ იღალატებს!

და საშუალოდ ის არის, რომ შენაწევრების საქმეების შეგნებაც არა გვაქვს ჯეროვნად შეგნებულნი.

მაგალითად, ეს ერთი წელიწადია, რაც ქუთაისში სამეურნეო საზოგადოება დაარსდა. ოროდღე წევრი ვართ და საშუალება გვაკლია, თვალსაჩინო, მნიშვნელოვანი შეგქმნათ რამე, და საწევრო გადასახადის სიმცირის მიუხედავად ახლოს არავინ გავგეკარა და ჩვენთან აზნაგაზბა აღარაინი იწება. მარტო ჩვენი საკუთარი ღონით კი ვერაფერს ვაზღვრით.

მერე რამდენი რამეა გასაკეთებელი: სამეურნეო საცდელი მიწები, კარგი ჯიშის საქონლის მოშენება, კარგი თესლის გაყიდვა, კოოპერატივებისა და სახალხო საკრედიტო აზნაგაზბათა დაარსება და მათი შეკრება, სახალხო სამეურნეო სასწავლებლების დაარსება და სხ.

თვითმუშაობის ჩვენგანს კერძოდ არ შეუძლია თანამედროვე სამეურნეო მოთხოვნილებას მარტო თავისი საშუალებებით გაუძღვას. აუცილებელია საზოგადო, შემნაწევრებელი, მომწესრიგებელი ძალი. და სწორედ ამ როლის ასრულება შეეძლოთ სამეურნეო საზოგადოებათ.

საქიროა, ამგვარი საზოგადოებანი ყველაგან, თვითმუშაობის და დაბალი დარსდენ და იმავე დროს თვითმუშაობის საზოგადოების დაარსებას და მოქმედებაში, რაც შეიძლება, მეტი წევრი იქნეს მონაწილე. კერძოდ ქუთაისის პატრიარქმულ საზოგადოებას უმორჩილესი თხოვნით მივმართავ, ჩვენს სამეურნეო საზოგადოებაში წევრებად შემოსვლა და ჩვენთან ერთად საზოგადო საზოგადოებებში მუშაობა იწყებოთ.

ვასილ წერეთელი.

ა. ქუთაისი, 1 ოქტომბერი.

ა. ქ. ქუთაისი, 1 ოქტომბერი.

გუშინ ქალაქის გამგეობის დარბაზში სხდომა ჰქონდა ქალაქის სასურსათო საქმეების მომწესრიგებელ კომისიას. კომისიამ საქიროთ სენო ზოგიერთ საგნებზე ფასების მომეტება, თუ რომელ საგნებზე რამდენი მოემეტება ეს ახლო მომავალში იქნება გამოკვებებული.

გუშინ ქუთაისში კვლავ კოკისპირული წვიმა მოვიდა. ქუჩების სულ წყლით არის სავსე, რიონმაც შესამჩნევად მოიმატა.

ბილის მახანდა. გუშინ ქუთაისში ბილის ფასი შემდეგი იყო: ვაშლი ფული 3 მ.—4 დე. მსხალი აქური 3 მ.—4 გ.—დე. წაბლი 3 მ.—4 მ. დე. ბია (კომში) 1 მ. 40 კ.—დან 1 მ.—60 კ.—დე. ურნაბი 3 მ.—4 მ.—დე.

აუარებელი ყურძენი შემოდის ამ ჟამით ბაზარზე რამაც ფასი საგრძობად დასცა, გუშინ ყურძენი შედარებით ნაკლებად იყიდებოდა.

„კუთ. ვხეიხ.“ ცნობით ადგილობრივი საკომერციო სასწავლებლის ყოფილი დირექტორი კოტლეცკი ბაქს ქალაქის თავის მომავალ არჩევნებზე კანდიდატად დაუსახელებიათ.

იმავე გაზეთის ცნობით გ. მუმლაძეს და კალანდაძეს შორის მომხდარ ინტინდენტს ახლო მომავალში გაარჩევს სასამართლო.

ხოლორა ამ ბოლო დროს ქუთაისშია ძლიერდება. გუშინდელი ცნობით ხოლორით გარდაცვლილან კლიმენტი იოსელიანი, იოსებ ბოლოკია და დავით ხანანაშვილი.

29 სექტემბერს, დღის ორ სათზე, ძველი ლაგერის ქუჩაზე მოულოდნელად პოლიციელები შეჩვენ ბოროტ გამზრახელებს. ასტუდა სროლა, სადაც ბოროტ გამზრახელების მიერ მკვლეულ იქნა პოლიციელი ლომიძე და მამებარ პოლიციის აგენტი შავგულიძე კი დაჭრილია კისერში და მარცხენა ხელში ბოროტ გამზრახელები უვნებლად მიმალნენ. მიღებულია ზომები მათ ამოოსაჩენათ.

ქალაქის სანიტარული კომისიის აგენტებმა გუშინ, ცუდი პურის გამოცხობის

გადაცხობაში წევრებად შემოსვლა და ჩვენთან ერთად საზოგადო საზოგადოებებში მუშაობა იწყებოთ.

უკვაგლოდ საქვეყნო საქმეში დაუდევრება და გულგრილობა და შევერდეთ! ძალა ერთობაშია!

ვასილ წერეთელი.

ა. ქუთაისი, 1 ოქტომბერი.

ა. ქ. ქუთაისი, 1 ოქტომბერი.

ა. ქ. ქუთაისი, 1 ოქტომბერი.

ბისათვის ოქმი შეუდგინეს შემდეგ მეპურეებს: იასონ აბხაიძეს, ოვანეს ჩოროღიანს, არტემ ტაბაძეს, ვლადიმერ ხურციას, ნესტორ ქელიძეს, ბესარიონ ლევინაძეს და ანტონ გუნგავას. ვაჭრებს: საქონლის ბინძურად შენახვისათვის რაედენ ქარხანაშვილს და ანტონ კოლასონიას. რესტორან „იოლტის“ პატრონს კონსტანტინე რუხაძეს კი უხარული ხორცის გაყიდვისათვის.

უწყვეთი ხაზი ჩვენი ზაზაძის ბოგა 4 ოქტომბერი.

ქართული პრესა.

„საქართველო“-ს მე-217 №-ში დაბეჭდილია მ.ნ. გ. ვეშაპელის წერილი, რომელიც ეხება ოსმალეთის საქართველოს საკითხს. წერილი იგი იმდენად საინტერესოა რომ ჩვენ საქიროთ დაინახეთ გავგეცნო ჩვენი მკითხველებისათვის მკარგ ოდენი შემოკლებით:

„საერთაშორისო ბრძოლის ბედთან გადაწყვეტილია საკითხი ოსმალეთის საქართველოსად, რომლის მიწა წყალი ამ ჟამად თითქმის მიღიდ რუსეთის მხედრობის ხელში გადავიდა; ქანეთი (ლაზისტანი), ტრაპიზონი, კლარჯეთი (ქორახის ხეობა), ჟორთომი ფაქტობრივად უკვე შემოერთებულია რუსეთთან; ტრაპიზონის ოლქის უფროსმა პირდაპირ ანექსიაც კი გამოაცხადა.

ქართველი საზოგადოება დროზედ უნდა განიგვკვალოს ქანეთის საკითხის სიმძიმით და დროზედვე უნდა გააგებოს, როგორც რუსეთის, აგრეთვე სხვა მეომარ სახელმწიფოთა მეთაურებს, რომ საქართველოს ეროვნული სინდისი და ინტერესი მოითხოვს ოსმალეთის საქართველოს შეუდლებას მთელ საქართველოსთან ერთად.

„სავალალოდ ქანეთის საკითხი ახალი ხილია ქართველთა პოლიტიკური

აზრისათვის: ჯერ კიდევ არ შეუსმენიათ სიდიადე იმ გარემოებისა, რომ ოსმალეთის საქართველოს რენაიონალიზაცია ქართული კულტურის აღდგენით და იმისი ჩვენთან შემოერთება ნახევარი მილიონ ლაზ-გურჯის ხორციელ და სულიერ ძალოვნებს შემატებს მკირერიცხოვან ქართველ ერს. გარდა ამისა მთელი ქანეთ-ტრაპიზონის და ქორახის არე მარე დაუშრეტელი წყაროა მრეწველობისათვის, აქ ხელუხლები და უხმარია გამოსადეგი მიწის მთელი ორი მესამედი და ჯერ კიდევ გამოუკვლეველია ცხრა მეათედი მადნეული სიმდიდრისა. ინგლისელ კონსულთა მოხსენებით ქანეთს შეუძლიან ხუთჯერ მეტი ხალხის გამოკვება, ვიდრე ახლა იქ ცხოვრობს და ეს ასეც ყოფილა უწინ, დღი თამარის და ტრაპიზონის იმპერიის დროის, აწ ნანგრევ შენობებს, არხებს და ხიდებს თუ მოვიგონებთ.

„ამიტომ ქანეთი, მთელი შავი ზღვის პირ მდებარე არემარესთან ერთად, საუკეთესო ფუძეა მიწის სივიწროვით შეწყუბებულ ქართველ გლეხთა ახალშენობისათვის, მით უფრო, რომ სამეგრელოს და გურჯის ქართველობა სტიქიურად სწორედ ზღვისკენ იწეეს თითქოს იგი ეკონომიურ ინტერესთან ერთად აღლითი გრძობდეს თუ რა საბედისწერო მნიშვნელობისაა ზღვის პირის ფლობა საქართველოს აღორძინებისათვის... ბათომი ხომ თურქული ქალაქი იყო, როდესაც იგი რუსეთმა დაიპყრო, მაგრამ გურჯების დეაწლობა კვლავ დაუბრუნა იგი საქართველოს ისე, როგორც დავიბრუნდა სოხუმი მეგრეთა წყალობით.

„თვით ქალაქი ტრაპიზონი, რომლის მცხოვრებთა დიდი ნაწილი ქან გურჯებისაგან შესდგება“ (ტრაპიზონის ქართველობის ელიზბე რეკლიუც ისენიებს) ერთი უმნიშვნელოვანესი საფუძრო ცენტრია ანაიცი მცირე აზიაში და, როგორც ბუნებრივი დედა ქალაქი ქანეთისა, აუცილებლად უნდა მოექცეს საქართველოს ეკონომიურ ხელუში... ტრაპიზონში ომის დაწყებამდის ყოველ წლივ ექვსი ათასი გემი მოდიოდა; გამოქონდათ ბარე 20 მილიონის საქონელი. შემქონდათ კი 30 მილიონის. აქედან 12 მილიონის სალირალი სპარსეთში მიდიოდა... ომის შემდეგ ტრაპიზონის ვაჭრობა კიდევ უფრო აიწეეს, რადგან მაშინ დაამთავრებენ უკვე დაწყებულ რკინის გზებს ტრაპიზონიდან აზრუმაზედ, ცნობილ ბაღდადის გზის ლიანდაგამდის და აგრეთვე ბათომამდე.

ჩვენ არ ვყოფთ ქანეთის დნის საკითხს საქართველოს ოსმალეთის საქართველომ უზიაროს, და ვანაზიარებს ქალიდა საქართველოსად, რა ქანეთის აღიქმულია 1889 წელს ტატიში, — ქანეთი საქართველომ გაერთიანდეს ერთ პოლიტიკურ ღვრებში მთელ საქართველოსთან.

ქანეთის საკითხი დიდი ქართულ საზოგადოების ეროვნული... საქართველომ უნდა დასწავლოს და ტრაპიზონს, ომის, ისე ზავის დროს და უნდა კიდევ თუ მისი ეროვნული მფუტქვე ძარღვებში ჯერ კი გამოშრალა ცხოველყოფილი

ქანეთისაკენ!

ახლიანდელ ომის მიერ წამოყრძრავალგვარ სიკითხთა შორის ბისათვის ქანეთის საკითხს უბრალდება უნდა მიეპყრას. ქანეთისათვის შენარჩუნება და შეკავშირება საქართველოსთან წარმოუქმი ჩვენი მომავლის საკითხის გადასა. არა მარტო თავისი ზღვის მდებარეობით ავრცელებს და აფარქანეთი შავი ზღვის მიმდებარე მხარეს (Hinterland) მთელ ამერიის დასავლეთ ნაწილისათვის, არ იმისათვისაა საინტერესო ქანეთისათვისა, მთელი თავისი სიგრძით ვრთა ხელს უწყობს მის ჩრდილო-დასავლეთ ამიერ კავკასიის და ნაწილ შავი ზღვა დაიპყრას, დასაკენ ქანას პირი, შორისაკენ ის სავაჭრო გზები, რომელიც დრებისაკენ მიემართებიან და მკვიდროთ შეუერთოს ჩვენი ხმცხოვრების პირობები ევროპის ფეროვან ცხოვრების ვითარებას. მტრ! თუ ჩვენი სახელმწიფომ ამ გე შეუდგა ბათომი — ტრაპიზონის გზის გაყვანას და ენერგიულ ზომებს მისი დამთავრების დასაშურებლათ, ვითარი საშუაო არა გვაქვს არ ვიხმით ის გარემოება, რომ გურჯი ომის დაწყებამდე უკვე დიდის ხნი დაწყებულა და შესაფერი ზომებიც, მითთა შეერთებინა ბერლინი კონსტანლი ბაღდათი!

ბაღდათის რკინის გზა კი ერთი დაკერით დავიხლოვებებს სამხრეთ ინდოეთის და ძველ ეგვიპტის სააჭრტრესს, სადაცაც ვაცილებით უფრო ელიათ შეცდებთ საქირო ნაწარ შემოტანას. ამის გარდა ხსენებული ნებიდან ჩილოვითი გავზანდილი სლი უსათუთო ჩვენს არე-მარევე გადასასაც რასაკვირველია, დღი ვნელობა ექნება ჩვენის ქვეყნის ერთად აღორძინებისათვის. მარტ

საქიროებასა და მოთხოვნილებას საყვებით ვერ აიოსწორავს.

და იმედი მაქვს, ჩვენი ხმაც მისწვდება მათს სმენას და, მაშასადამე, ჩვენს აზრსაც ყურადღილებენ.

ამ წერილით მე მსურს გავუზიარო მათ ჩემი აზრი ერთი კანონპროექტის შესახებ, რომელიც სამეფისნაცვლის სახელმწიფო სათათბიროსათვის წარუდგენია (9 თებრ. 1913 წ. № 143) და უკვე სათათბიროს სამამულო კომისიასაც განუხილავს და შეუსწორებია

კანონპროექტი — კავკასიის სახელმწიფო გლეხების სამამულო მოწყობის შეგნება და მისი მიზანია — სახელმწიფო გლეხებს ის მიწები, რომელნიც ხელში უჭირავსთ, კერძო საკუთრებად მიუზომოს.

როგორც ვიცით, სახელმწიფო გლეხს თავისი მამული არც ბანკში შეუძლია დააგროოს, არც ვისმე მიჰყიდოს. შეუძლია მიჰყიდოს მხოლოდ სახელმწიფო გლეხსავე და ისიც მთავრობის ნებართვით! ამიტომ მისი ეკონომიური ინიციატივა შემოკლილია. მაშასადამე, სასურველია, ძველის, შემავიწროებელი წესის ამ ნაშის ბარემ ბოლო მოეღოს. და, ვფიქრობ, რომ ჩვენი დებუტატები დროსა და გარემოებას მიხედვენ და ამ შემთხვევაში თავის მუნიციპალიტეტისა და ნაციონალური პარტიკებს გვერდზე გადასდებენ: უპირობო არა არის რა და ნაციონალიზაცია იმ სახით, ჩვენის სახელმწიფო გლეხების მამულებს რომ აქვსთ, — ეკონომიურ წარმატებას ხელს უშლის.

მაშ, პირველი ჩემი წინადადება ეს არის. კეთილ ინებონ ჩვენმა დებუტატებმა და ჩვენის სახელმწიფო გლეხების მიწ

ბის კერძო საკუთრებად გადაქცევის მხარი დაუჭირონ.

მეორე მხრით, სამეფისნაცვლის კანონპროექტს ზოგიერთს დებულებას, უექველია; შესწორება ან შეცვლა დასაჭირდება.

აღსანიშნავია, რომ თვით კანონპროექტის შემადგენელი არ უარჰყფოს, ადმინისტრაციულმა მართვაგამგეობამ დღემდის მამულების გამოჯნაც კი ვერ მოაწესრიგაო. სულ იყო გასამიჯნავი: ბაქს გუბერნიაში 527,000 სული, თერგის ოლქში 690,000, დაღესტნის ოლქში 745,000, ქუთაისის გუბერნიაში 172,000, კუბანის ოლქში 120,000, ტარსისაში 315,000, ბათუმისაში 143,000; ამას უნდა მიემეტონ თფილისისა, ერევნისა და ელისავეტპოლის გუბერნიის სახელმწიფო გლეხები, რომელთა შესახებაც კანონპროექტში ცნობები არ არის.

ყველა გუბერნიისა და ოლქში სულ 3,956 სახელმწიფო სოფელი ყოფილა.

და ნუ თუ ნახევარი საუკუნის განმავლობაში მათი გამოიჯნვა არ შეიძებოდა?!

29 ივნისს 1861 წ. გამოიკა უმაღლესი ბრძანება, 9 დეკ. 1867 ბრძანებით შესწორებული, ამიერკავკასიის გამოიჯნვის შესახებ. და იმ დღიდან წარმოებული გამოიჯნვა, ვინ იცის, როდის დასრულდება!

1 მაისს 1900 წ. კიდევ ახალი ბრძანება გამოიკა, რომლის შინაარსსაც სახელმწიფო გლეხთა მოწყობის დებულების 93—105 მუხლებში წარმოადგენენ.

მაგრამ 1 იანვარს 1912 წ. 3.956 სოფელში მხოლოდ 1.303 იყო ნახევრად გამოიჯნული, და მხოლოდ 709 სოფელია თითქმის სრულიად გამოიჯნული, თითქმისთკო, ვამბობ, რადგან გამოიჯნვა არც

ერთს სოფელში არ არის დასრულებული.

მეორე მხრით, გამიიჯნველი კომისია თითქმის მხოლოდ თფილისისა, ერევნისა და განჯის გუბერნიებში მუშაობდა, ბაქსისა და ქუთაისის გუბერნიები კი სრულიად ყურადღილებლად მიტოვებულია!

ამგვარად ლოლიალობს საქმე ბიუროკრატის ხელში!

და კანონპროექტის ერთი დიდი ნაკლი ის არის, რომ მომავალს კომისიებში, რომელთაც კანონის განხორციელება დავალებული ექნებათ, კვლავ მოხელეები არიან გულგებელი. ჩვენი ფიქრით კი, აუცილებელია, ხსენებული კომისიების შემეტსომა თვით გლეხებისა და მემამულეების მიერ არჩეული წარმომადგენლებისაგან შესდგებოდეს. წინააღმდეგ შემთხვევაში გამოიჯნვას კიდევ დასაჭირდება ერთი საუკუნე!

სამეფისნაცვლის კანონპროექტი განუხილავს სათათბიროს სამამულო კომისიას, რომელსაც ზოგიერთი მნიშვნელოვანი შესწორება შეუტანია, თუმცა შუა გზაზე შეჩერებულია.

სხვათა შორის არ არის პატივსაცემი და შესაწყნარებელი კანონპროექტის ის აზრი, ადგილობრივ მიწათმომწყობ კომისიათა მოქმედების განსაზივრება საგუბერნიო უწყებში უნდა წარმოებდესო. ვფიქრობ, რომ გასამართლება და, მაშასადამე, ყოველივე უკანონო მოქმედების გარჩევა სასამართლოს ფუნქციას უნდა შეადგენდეს და არა რომელისამე სხვა ბიუროკრატული დაწესებულებისას.

სავსებით ვუერთდები სათათბიროს კომისიის შემდეგ დებულებათ: 1. კანონპროექტი მომთაბარებს, შეჯავგებს, სა

მოკრებს ართმევს და მხოლოდ იმდენ მამულს უტოვებს, რამდენიც მეზობელ მკვიდრთ უჭირავთ. როგორც კომისია სამართლიანად ამბობს, ეს მომთაბარეთა საოჯახო საქმის განადგურება იქნებოდა.

მაგრამ საკვირველია, სათათბიროს კომისია რომ გვერდს უვლის კანონპროექტის შემდეგ ნაკლებლოვანებათ.

სავსებით ვუერთდები სათათბიროს კომისიის შემდეგ დებულებათ:

1. კანონპროექტი მომთაბარებს, მეჯოგებს, საძოვრებს ართმევს და მხოლოდ იმდენ მამულს უტოვებს, რამდენიც მეზობელ მკვიდრთ უჭირავთ. როგორც კომისია სამართლიანად ამბობს, ეს — მომთაბარეთა საოჯახო საქმის განადგურება იქნებოდა.

მაგრამ საკვირველია, სათათბიროს კომისია რომ გვერდს უვლის კანონპროექტის შემდეგ ნაკლებლოვანებათ.

კანონპროექტი ამბობს: სახელმწიფო მიწები მეზობელი გუბერნიებიდან გადმოსახლებულ გლეხებს არ უნდა მიეცესო. ამის დაკანონება დიდი უსამართლობა იქნებოდა. ნუ თუ ქუთაისის გუბერნიის უმაღლესი გლეხს სახელმწიფომ ხელი არ უნდა გაუშაროს და, მაგალითად, თბილისის გუბერნიის ან სოხუმის ოლქის თავისუფალი ადგილები არ უნდა დაუთმოს! საქიროა ჩვენმა დებუტატებმა ამ

დიდ საკითხს განსაკუთრებული ყურადღება მიუქციონ.

პროექტის მეორე ნაკლებლოვანება ის არის, რომ სახელმწიფო ტყეების დაცვის საქმეს ისევ ბიუროკრატის ხელში სტოვებს.

ვფიქრობ, რომ, ბიუროკრატია ვალდობას პირნათლად ვერ შესრულთუ საზოგადოების მიერ არჩეული მომადგენლებიც არ დაეხმარენ. ამიტყეების დამცველი კომისია ნახე მაინც ხსენებულ პირთაგან უნდა გემოდეს.

დასასრულ, უნდა აღვნიშნო ერთი ნაკლებლოვანება. ხსენებული ექტით, ახალი კანონი არ უნდა გავლდეს სავსებით თბილისისა და ერგუბერნიებზე.

რატომ?

ამის შესახებ პროექტი თითქმის ფერს გვეუბნება. რას მივუწეროთ გამოკლებას?

ამის გამოკლება ძნელია. მაგრამ ხსენებული ორი გუბერნიის დიდი უბედურობა იქნებოდა, უკლია.

ამის შემდეგ მკითხველისთვის ცხუნდა იყოს: ჩვენი დებუტატები სათათბიროს ხსენებულს სამამულო მისიაში ყოფილივინენ, კომისიას ხე ჩამოთვლილი ნაკლებლოვანებანი არ მოეპარებოდა. და კიდევ უნდა გავინრო, რაც არა ერთჯერად მიიქვამს: ჩადებუტატები რომ ორგანიზოს საკამდებლო მუშაობას გაუტობიან და თტატკტიკას მარტო კრიტიკით გარეშეკრენ, ეს ჩვენთვის დიდი დასაკლისია.

მისწვდება კი ჩვენი ხმა მათ სმეტგვათხოვებენ ყულს? წაიკითხვენ წერილს? მიიჩნევენ ყურადღების იმას, რაც მათს ყურანში, ვ. ი. მ. ნამოზრეების გახეობებში, არა ნეტაი მართლა!

აქ შედგებდა, მაშასადამე, ეკონომიურ ქარტეხილში დაახლოებული სავაჭრო შორის ჩვენი მხარეც მაგრამ არის კიდევ უფრო საინტერესო საგნები მისთვის. ეს განხილვები (ტრაპეზონა) — ლეკსან-რკინისგან მიღებული სიგანით, რის მცირე აზიასა და აკაეში მისი მიმდებ-მომდებელ მხარე (სიბა) (ტრაპეზონის არხრუ-სიბა) შვიდ წელიწადის განმავლობაში უფრო ნაფიქროსად აღმოჩნდა, ანტარხე, ადანა, ალუტ. ეს რკინისგან სავაჭრო იმ კომერციულ დახლოებულთა გამოწვეული იქნება უკვე აღნიშნული მაგრამ ალფრედის მნიშვნელობა განხილვის ჩვენს ვაჭრობაში უკვე აღნიშნულია სხვადასხვა სახის სავაჭრო და დაკავშირების მის მიმოსვლასთან. ამას კიდევ აღნიშნულია ექვნი ალფრედო გარეშე ქვეყნის ეკონომიკის პირდაპირ ხმელთა და ალფრედო არხრუმის რკინისგან სავაჭრობით ე. ი. ეს საქონელის ისე ჩვენს ქვეყანაზე და ჩვენი ქვეყნიდან ვერობაში გასაქონელი დანიშნულად აღვივლებს სწორეთ იმავე რკინის ბევრათ უფრო გააღვივდება შემოკლებდა ის გრძელი გზა, ხელა უნდა გაიარათ ბათონი-ღობა, უნდა გახვიდეთ ხმელთა

ბა, ქანეთშივე ჰპოვებს იმ დოვლათსა, როგორც ჰპოვებდნენ ნახევარი საუკუნის წინ ევროპელები თავიანთ ახალშენებში ქვირეობოლინი, დამუშავებული და ყველა დაზარალებული ომიანობის გამო ქანეთშივე აინახლავდნენ ნივთიერ ზარალსა.

მთავრობა ხელს უწყობს ყველას, ვინც მოსურნეა ქანეთში გადასვლისა. სახელმწიფოს ინტერესი მოითხოვს ქანეთი აივსოს ძველი ქვეყნელებითა და საიმედო ელემენტებითა.

ამ მიზნით განზრახულია იჯარით გაცემა ქანეთის ყველა თავისუფალ ადგილებსა. ქუთაისის სამიწათმოქმედო და სახელმწიფო მიწების გამოცემაში აუარსებელი თხოვნება გამოგზავნილი იმპერატორის სხვადასხვა გუბერნიის მცხოვრებთა, მოხელეთა და თავდაზნაურთაგან შესახებ ქანეთში საიჯარო მიწების მიღების, ერთი ნაწილი ამ თხოვნებისა მეფისნაცვლის განკარგულებით უკვე გაგზავნილი თილისში მეფისნაცვლის სამდივნოში. მთავრობა დაინტერესებულია ამ საკითხით, მთავრობა დღეულობს თხოვნებს, ანგარიშს უწყებს და პასუხს აძლევს მხოვენეთ. მეტ ყურადღებას, მეტ ანგარიშს — გაუწყებს მას, ვინც საქმისადმი მეტს ენერგიას, მეტს სურვილს, მეტ ინტერესს გამოიჩენს. მთავრობა იძულებული იქნება, ნებით თუ უნებლიეთ ის ელემენტი დაამკვიდროს ქანეთში, რომელიც მიყენებულ შრომით, ცხოვრებითი ინტერესით იქნება დაკავშირებული ქანეთის ბედობალობასთან.

თუ სხვა, შორეული გუბერნიის მცხოვრებნი ქანეთისაკენ ეკიდებიან ქანეთის მიწებს, ჩვენ, ქანეთის უშუალოდ მოსახლეობის განა მეტი ხალხით არ უნდა მივეშურებოდეთ ამ სამედნიერო ქვეყნისაკენ?

შესაძლებელია, შემდეგში მთავრობას საყვედურებით თავი მოვახებოთ, რატომ ჩვენც არ მოვიზიარებთ საკურო მიწებში, მაგრამ გვიანდა იქნება თუ დროზე არ ვამცნებთ მთავრობას ჩვენი სურვილი, ჩვენი ნიშნობა, ჩვენი ინტერესი, საკუროა, ახლავე, დროზე მივეშუროს ხალხი და საზოგადოება თავიანთი თხოვნებით. ბევრი სისხლი დაღვარა ქართველობამ სახელმწიფოს ამ დიდი ვაკვირების დროს, ბევრი მსხვერპლი შესწირა და კიდევ მზათა მსხვერპლის გასაღებად ოღონდ ქანეთი, — ჩვენი ეკონომიკისათვის მიუცილებელი ქანეთი — სამუდამოდ განუქვეითელი დარჩეს სახელმწიფოსაგან.

1783 წლის ხელშეკრულების მე-2-რე მუხლი, ეს ერთად ერთი მუხლი მაინც განხორციელდეს მთელი სახელმწიფოსა და ჩვენი აღებ მიცემობის სისარგებლოთ! თუ ჩვენი თანამოქმედნი ნივთიერ ქეთილდღობასა და სიკოცხლესაც არ იშურებენ მტერთან ბრძოლაში, თქვენ, შინ დარჩენილთ მიძიმე პასუხის გება გაქვთ ნატივით, როგორც ბრძოლაში გამგზავრებულითა, ისე აქ, თქვენს შორის დარჩენილ მათ ქირისუფალთა წინაშე. ესენი რომ სილატაკემ არ დასჯანოს, რომ შინ შეთინილი სიმშობლა არ იმსხვერპლოს, რომ მეგრძობლა პაწია შეშველი და გამხდარი ბავშვები მომავალ ახალთაობას არ გამოაკლდნენ, საკუროა, თქვენ, მეგრძობლთა ზურგს უკან მდგომნი დღე მუდამ განუწყვეტილი იზრუნით მათი მომავლის უზრუნველ საყოფათ. ასწავლოთ, მიუთითოთ, ვის სადაც ძალი შესწევს, თავდაზნაურთა, ბეჩე გლესთა თუ მოქალაქეთა წრეში თუ როგორ უნდა მიმართონ თხოვნით მთავრობას და მით მათ ქირავარით განელებულ გულში ერთი განმათბობელი იმედის სხივი მაინც შეიტანოთ.

ყოველი მეთაური ვალდებულია მიიწვიდნოს ეს ცნობა თავის წრეს, რათა უკანასკნელმა მითი ისე ისარგებლოს, როგორც მის მისი ქუთა გონება უკანახებებს თამამად ითქმის, რომ თანამედროვე ქართველობის ეკონომიური, სოციალური და სხვაგვარი პროგრამა დახლოებითა ერთად ერთი სიტყვით გამოასახტება ჩვენთვის.

ყოველი მეთაური ვალდებულია მიიწვიდნოს ეს ცნობა თავის წრეს, რათა უკანასკნელმა მითი ისე ისარგებლოს, როგორც მის მისი ქუთა გონება უკანახებებს თამამად ითქმის, რომ თანამედროვე ქართველობის ეკონომიური, სოციალური და სხვაგვარი პროგრამა დახლოებითა ერთად ერთი სიტყვით გამოასახტება ჩვენთვის.

ყოველი მეთაური ვალდებულია მიიწვიდნოს ეს ცნობა თავის წრეს, რათა უკანასკნელმა მითი ისე ისარგებლოს, როგორც მის მისი ქუთა გონება უკანახებებს თამამად ითქმის, რომ თანამედროვე ქართველობის ეკონომიური, სოციალური და სხვაგვარი პროგრამა დახლოებითა ერთად ერთი სიტყვით გამოასახტება ჩვენთვის.

ყოველი მეთაური ვალდებულია მიიწვიდნოს ეს ცნობა თავის წრეს, რათა უკანასკნელმა მითი ისე ისარგებლოს, როგორც მის მისი ქუთა გონება უკანახებებს თამამად ითქმის, რომ თანამედროვე ქართველობის ეკონომიური, სოციალური და სხვაგვარი პროგრამა დახლოებითა ერთად ერთი სიტყვით გამოასახტება ჩვენთვის.

ყოველი მეთაური ვალდებულია მიიწვიდნოს ეს ცნობა თავის წრეს, რათა უკანასკნელმა მითი ისე ისარგებლოს, როგორც მის მისი ქუთა გონება უკანახებებს თამამად ითქმის, რომ თანამედროვე ქართველობის ეკონომიური, სოციალური და სხვაგვარი პროგრამა დახლოებითა ერთად ერთი სიტყვით გამოასახტება ჩვენთვის.

ყოველი მეთაური ვალდებულია მიიწვიდნოს ეს ცნობა თავის წრეს, რათა უკანასკნელმა მითი ისე ისარგებლოს, როგორც მის მისი ქუთა გონება უკანახებებს თამამად ითქმის, რომ თანამედროვე ქართველობის ეკონომიური, სოციალური და სხვაგვარი პროგრამა დახლოებითა ერთად ერთი სიტყვით გამოასახტება ჩვენთვის.

ყოველი მეთაური ვალდებულია მიიწვიდნოს ეს ცნობა თავის წრეს, რათა უკანასკნელმა მითი ისე ისარგებლოს, როგორც მის მისი ქუთა გონება უკანახებებს თამამად ითქმის, რომ თანამედროვე ქართველობის ეკონომიური, სოციალური და სხვაგვარი პროგრამა დახლოებითა ერთად ერთი სიტყვით გამოასახტება ჩვენთვის.

ყოველი მეთაური ვალდებულია მიიწვიდნოს ეს ცნობა თავის წრეს, რათა უკანასკნელმა მითი ისე ისარგებლოს, როგორც მის მისი ქუთა გონება უკანახებებს თამამად ითქმის, რომ თანამედროვე ქართველობის ეკონომიური, სოციალური და სხვაგვარი პროგრამა დახლოებითა ერთად ერთი სიტყვით გამოასახტება ჩვენთვის.

ყოველი მეთაური ვალდებულია მიიწვიდნოს ეს ცნობა თავის წრეს, რათა უკანასკნელმა მითი ისე ისარგებლოს, როგორც მის მისი ქუთა გონება უკანახებებს თამამად ითქმის, რომ თანამედროვე ქართველობის ეკონომიური, სოციალური და სხვაგვარი პროგრამა დახლოებითა ერთად ერთი სიტყვით გამოასახტება ჩვენთვის.

ყოველი მეთაური ვალდებულია მიიწვიდნოს ეს ცნობა თავის წრეს, რათა უკანასკნელმა მითი ისე ისარგებლოს, როგორც მის მისი ქუთა გონება უკანახებებს თამამად ითქმის, რომ თანამედროვე ქართველობის ეკონომიური, სოციალური და სხვაგვარი პროგრამა დახლოებითა ერთად ერთი სიტყვით გამოასახტება ჩვენთვის.

ყოველი მეთაური ვალდებულია მიიწვიდნოს ეს ცნობა თავის წრეს, რათა უკანასკნელმა მითი ისე ისარგებლოს, როგორც მის მისი ქუთა გონება უკანახებებს თამამად ითქმის, რომ თანამედროვე ქართველობის ეკონომიური, სოციალური და სხვაგვარი პროგრამა დახლოებითა ერთად ერთი სიტყვით გამოასახტება ჩვენთვის.